

**ΠΟΣΟ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΜΕΝΑ
ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ ΣΤΙΣ ΦΥΣΙΚΕΣ
ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΕΣ**

Τζίνα Λεπτοκαρίδου Λακασά

3°

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΔΕΝ ΞΕΧΝΩ

- Η τεχνολογική εξέλιξη, η ακατάπαυστη επέμβαση του ανθρώπου στη φύση, οι νέες συνθήκες διαβίωσης, τα ακραία φυσικά φαινόμενα, οι πόλεμοι και οι τρομοκρατικές ενέργειες αποτελούν καταστάσεις, οι οποίες απειλούν μόνιμα την ανθρωπότητα με μαζικές καταστροφές και επιβεβαιώνουν τη διαπίστωση, ότι ο άνθρωπος κινδυνεύει να γίνει θύμα των συνεπειών της προόδου του
- Με απόφαση της U.N.E.S.C.O. Η τελευταία δεκαετία του 20^{ου} αιώνα χαρακτηρίστηκε ως δεκαετία ελέγχου και αντιμετώπισης των συνεπειών, οι οποίες συνοδεύουν τις μαζικές καταστροφές

Μαζική καταστροφή (Μ.Κ.): ταχείας ή βραδείας εξέλιξης φυσικό φαινόμενο ή τεχνολογικό συμβάν στο χερσαίο, θαλάσσιο και εναέριο χώρο, το οποίο προκαλεί εκτεταμένες και δυσμενείς επιπτώσεις στον άνθρωπο, καθώς και στο ευρύτερο κοινωνικό και φυσικό περιβάλλον

- Η έκταση της καταστροφής καθορίζεται από το μέγεθος των απωλειών ή φθορών, οι οποίες αφορούν στην ζωή, στην υγεία και στην περιουσία των πολιτών, καθώς και στα αγαθά, στις πλουτοπαραγωγικές πηγές και στις υποδομές της χώρας

Αίτια μαζικών καταστροφών

- Σεισμοί, πλημμύρες, τσουνάμι, καύσωνες, πυρκαγιές, τυφώνες
- Οι μεγάλες επιδημίες
- Το βιομηχανικό/ τεχνολογικό ατύχημα
- Η χημική και βιολογική απειλή
- Η ανεξέλεγκτη βία
- Το μεγάλο τρομοκρατικό πλήγμα
- Ατυχήματα (τροχαία, αεροπορικά, ναυτικά)

Αφγανιστάν

Ολλανδία

Τι κοινό έχουν το Αφγανιστάν με την Ολλανδία ;

- Στην έκθεση για τους κινδύνους που διατρέχουν μεγαλουπόλεις από φυσικές καταστροφές (Weltrisikobericht 2014), η οποία παρουσιάστηκε πρόσφατα στο Βερολίνο οι δύο χώρες θεωρούνται «υψηλού κινδύνου». Και αν για το Αφγανιστάν κάτι τέτοιο ακούγεται φυσιολογικό, για την Ολλανδία σίγουρα προκαλεί έκπληξη, αφού αποτελεί μια χώρα με υποδειγματική πολιτική προστασία και συνθήκες ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης. Όμως, η γειτνίασή της με τη Βόρεια Θάλασσα αυξάνει τον κίνδυνο πλημμυρών από την άνοδο της στάθμης της θάλασσας

Υπηρεσίες πολιτικής προστασίας

- Συνεργασία όλων των υπηρεσιών πολιτικής προστασίας
- Σχεδιασμός και ετοιμότητα
- Συντονισμός- Ευρωπαϊκή και Διεθνής Διάσταση
- Εφοδιασμός και επιμελητεία
- Επικοινωνίες / Μέσα κοινωνικής δικτύωσης
- Ενέργεια
- Στέγη, νερό ,τροφοδοσία
- Αρωγή σε θύματα

Η ετοιμότητα πρέπει να αφορά βεβαίως και την προ-νοσοκομειακή αντιμετώπιση και διάσωση που είναι πρωταρχικής σημασίας.

Ενέργειες υγειονομικών υπηρεσιών

- Διαλογή και σταθεροποίηση στο πεδίο
- Σύστημα διακομιδών
- Ετοιμότητα νοσοκομειακών μονάδων
- Ειδικές νοσηλευτικές μονάδες (μεθ, παιδιατρικά κλπ)
- Διαχείριση νεκρών
- Δημόσια υγεία στην κρίση

Οποιαδήποτε και αν είναι η αιτία μίας μαζικής καταστροφής, η αντιμετώπισή της απαιτεί προσωπικό με υψηλό βαθμό εκπαίδευσης, εμπειρία και απόλυτη συναίσθηση των κινδύνων που εγκυμονούνται

Ο κύριος στόχος της Ιατρικής των μαζικών καταστροφών είναι η ανακούφιση μεγάλου αριθμού τραυματιών

- Το ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό που συμμετέχει στις ομάδες αντιμετώπισης των μαζικών απωλειών υγείας, προσφέρει τις υπηρεσίες του κάτω από αντίξοες συνθήκες εργασίας, μεγάλης πίεσης χρόνου, συναισθηματικής φόρτισης και συχνά έλλειψης κατανόησης από τους πληγέντες κατοίκους
- Στις μαζικές καταστροφές δημιουργείται:
 - δυσαναλογία μεταξύ αυτών που χρειάζονται βοήθεια και αυτών που είναι σε θέση να την προσφέρουν
 - προβλήματα στην επάρκεια επιδεσμικού και φαρμακευτικού υλικού αίματος, ορών και μέσων μεταφοράς
 - προβλήματα στην διακομιδή των τραυματιών και την ανεύρεση χώρων νοσηλείας λόγω των αποκλεισμού των δρόμων από τα ερείπια των κτιρίων και τη διακοπή των τηλεπικοινωνιών

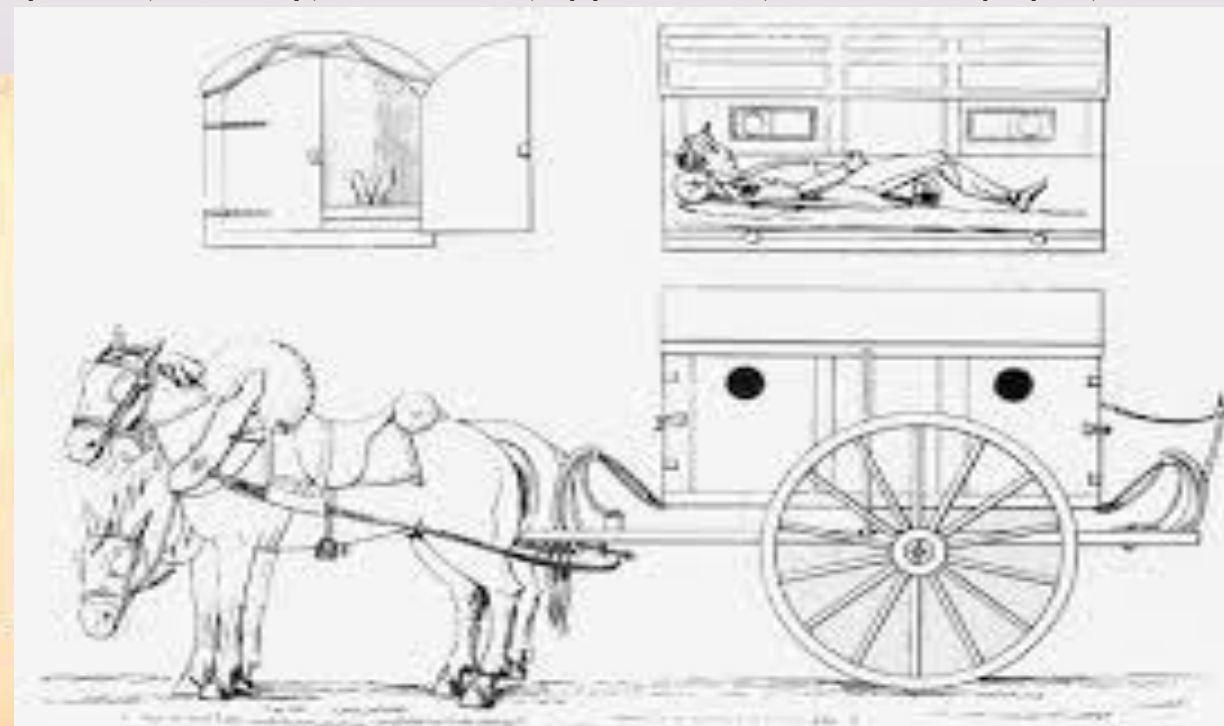

- Η προετοιμασία για μια μαζική καταστροφή περιλαμβάνει τον σχεδιασμό, την εκπαίδευση και τον απαραίτητο εξοπλισμό
- Κάθε Νοσοκομείο που υπάρ-χει πιθανότητα να υποδεχθεί θύματα μαζικής κατα-στροφής, πρέπει να έχει ένα σχέδιο αντιμετώπισης το οποίο θα περιλαμβάνει όλες τις λεπτομέρειες οργά-νωσης και ενεργειών του προσωπικού εντός και εκτός Νοσοκομείου
- Κανείς δεν μπορεί να προβλέψει το χρόνο, τόπο, την έκταση και την πολυπλοκότητα μιας νέας καταστροφής. Όμως αν και οι μαζικές καταστροφές διαφέρουν στο είδος, μέγεθος, αιτιολογία υπάρχουν κοινές ιατρικές και οργανωτικές αρχές
- Αυτό που έχει σημασία είναι η δημιουργία ειδικών προνοσοκομειακών κέντρων υγείας για υποδοχή των θυμάτων που να συνδέονται με τα νοσοκομεία, σχέδια εκκένωσης, επικοινωνίες, δημιουργία κινητού συστήματος ενημέρωσης θυμάτων, συνεχής καταγραφή δημογραφικών δεδομένων της περιοχής, συνεχής έλεγχος εξοπλισμού, προσωπικού, προμηθειών και κυρίως συχνές ασκήσεις ετοιμότητας

Αντιμετώπιση καταστροφής

- Εκείνο που έχει σημασία για την αντιμετώπιση μίας μαζικής καταστροφής είναι η λεγόμενη διαλογή TRIAGE.
 - Η έννοια TRIAGE προήλθε από τον κόσμο της πολεμικής ιατρικής
 - Από τον 17ο μ.Χ. αιώνα έρχεται το σύστημα διαλογής τραυματιών στο πόλεμο του Sprayer μεταξύ Άγγλων και Γάλλων όπου ένας γάλλος χειρουργός ονόματι Dominique Jean Larrey εισήγαγε την λέξη TRIAGE
 - Σ' αυτόν χρεώνεται ιστορικά και το πρώτο ασθενοφόρο (σκεπαστό βαγόνι φερόμενο από δύο άλογα για την μεταφορά των τραυματιών από το μέτωπο της μάχης στα μετόπισθεν ανεπτυγμένο στρατιωτικό νοσοκομείο)
 - Μετά από αυτά ο Larrey ανακηρύχθηκε ο επικεφαλής χειρουργός της αυτοκρατορικής φρουράς του Ναπολέοντα σαν ανταμοιβή για την ανάπτυξη του 36 πρώτου συστήματος άμεσης επιτόπιας φροντίδας και μεταφοράς στο πλησίον νοσοκομείο

- TRIAGE, λοιπόν, σημαίνει **ΔΙΑΛΟΓΗ**

- **ΔΙΑΛΟΓΗ:** Μέθοδος χρησιμοποιούμενη για να ταξινομήσει αρρώστους σχετικά με τη βαρύτητα της πάθησης ή της βλάβης με στόχο τον ορισμό προτεραιοτήτων αντιμετώπισης
- Σήμερα παγκόσμια σημαίνει διαλογή σε προνοσοκομειακό επίπεδο
- Τη διαλογή κάνουν οι ομάδες διάσωσης

Η διαλογή θα πρέπει να
είναι:

Σωστή και υπεύθυνη

Συνεχής και ανεπηρέαστη

Ομάδες διάσωσης

- Τα μέλη που αποτελούν τις ομάδες διάσωσης πρέπει να διαθέτουν εμπειρία, υπευθυνότητα και υψηλό βαθμό εκπαίδευσης
- Οι ενέργειές τους πρέπει να είναι βασισμένες σε προκαθορισμένο σχέδιο επέμβασης, το οποίο σε γενικές γραμμές μπορεί να αναπτυχθεί στα παρακάτω στάδια:
 - Άφιξη των ομάδων διάσωσης στον τόπο της καταστροφής
 - Σύντομη αναγνώριση του χώρου και εκτίμηση των αναγκών
 - Αποκατάσταση της επικοινωνίας με το συντονιστικό κέντρο που καθοδηγεί την επιχείρηση και πληροφορείται συνεχώς για την εξέλιξή της
 - Ενεργοποίηση εφεδρικών ομάδων διάσωσης
 - Περισυλλογή, καταγραφή και πρόχειρη διαλογή των τραυματιών
 - Παροχή πρώτων βοηθειών στους τραυματίες και προετοιμασία για την διακομιδή τους
 - Οργάνωση κινητού σταθμού πρώτων βοηθειών
 - Διακομιδή των τραυματιών στο νοσοκομείο

ΕΙΝΑΙ ΕΤΟΙΜΑ ΤΑ
ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ ΜΑΣ;

- Στη Ελλάδα, τη χώρα του Ιπποκράτη, ασφαλώς δεχόμαστε ότι η καλύτερη λύση για να αντιμετωπισθεί μια κρίση είναι αυτή να μη συμβεί ποτέ ή με άλλα λόγια να υπάρχει πρόληψη.
- Σοφότεροι ίσως στο θέμα αυτό είναι οι Κινέζοι αφού στην κινέζικη γλώσσα η λέξη «κρίση» αποτελείται από δύο ενωμένα ιδεογράμματα, από τα οποία το πρώτο σημαίνει κίνδυνος και το δεύτερο σημαίνει ευκαιρία.
- Η κινέζικη φιλοσοφία μας διδάσκει ότι κάθε κρίση είναι και μια ευκαιρία για μελλοντική καλύτερη αντιμετώπιση, που ελπίζουμε να μη χρειασθεί.

Κίνδυνος Ευκαιρία

**«Ένας αισιόδοξος βλέπει μια ευκαιρία σε κάθε
καταστροφή. Ένας απαισιόδοξος βλέπει μια
καταστροφή σε κάθε ευκαιρία»**

Winston Churchill

- Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία από τη μελέτη NHAMCS (National Hospital Ambulatory Medical Care Survey), στις ΗΠΑ σε 500 νοσοκομεία:
 - σχεδόν όλα τα νοσοκομεία (97.3%) έχουν σχέδια δράσης για αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών
 - τα περισσότερα (85.5%) έχουν σχέδια για χημικό πόλεμο
 - το 72.2% έχουν σχέδια για μαζικά ατυχήματα από εκρήξεις
 - Τα $\frac{3}{4}$ των νοσοκομείων συμμετέχουν σε ασκήσεις ή σχέδια των τοπικών κοινωνιών ή άλλων υπηρεσιών υγείας. Οι ασκήσεις αυτές αντιμετώπισης κρίσεων γίνονται συχνά και τα νοσοκομεία συνεργάζονται με τις υπηρεσίες επείγουσας ιατρικής, την πυροσβεστική και τις δικαστικές αρχές
- Τα δεδομένα αυτά φαίνεται ότι σήμαναν συναγερμό και σε πολλά άλλα κράτη
- Σε τέτοιες περιπτώσεις στην πατρίδα μας εφαρμόζονται από την Πολιτεία τα σχέδια ΠΕΡΣΕΑΣ ή ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ

**IF WE WAIT
UNTIL WE'RE
READY, WE'LL
BE WAITING
FOR THE REST
OF OUR LIVES.**

Η σημερινή πραγματικότητα

- Είναι γεγονός ότι το ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό δεν εκπαιδεύεται και δεν ενημερώνεται στο θέμα αυτό – Εκπαίδευση
- Το κάθε Νοσοκομείο θα πρέπει να εντάσσεται στο γενικότερο πλαίσιο του σχεδίου αντιμετώπισης μαζικών καταστροφών. Αν και τα Νοσοκομεία συνήθως έχουν ικανοποιητική πληρότητα σε προσωπικό, είναι απαραίτητο να διερευνηθεί προσεκτικά κάθε πρό-βλημα και οι δυνατότητες αντιμετώπισης του που μπορεί να προκύψει από την αιφνίδια έλευση με-γάλου αριθμού θυμάτων μιας μαζικής καταστροφής
- Καθοριστικό για την επιτυχία της Νοσοκομειακής αντιμετώπισης μιας μαζικής καταστροφής είναι η ύπαρξη κατευθυντήριων οδηγιών και συστήματος συ-ντονισμού και ελέγχου
 - Μεγάλη σημασία έχει το που θα γίνει το ατύχημα/ συμβάν
 - στην πρωτεύουσα ; στην Επαρχία ;
 - στα σύνορα ; σε νησί ;
 - Διαφορετικές οι συνθήκες, διαφορετικούς τρόπος αντιμετώπισης .

Καθήκοντα ιατρικού και νοσηλευτικού προσωπικού

Καθήκοντα ιατρού συντονιστή

- Οργανώνει το ΤΕΠ
- Οργανώνει τις κινητές ιατρικές ομάδες του Νοσοκομείου
- Εξασφαλίζει τον κατάλληλο ιματισμό και εξοπλισμό
- Καθορίζει τον ιατρό διαλογής
- Κατανέμει ιατρούς και νοσηλευτές στις κατάλληλες θέσεις
- Εξασφαλίζει κενές κλίνες ΜΕΘ και κενές αίθουσες χειρουργείου

Καθήκοντα διοικητικού συντονιστή

Τεκμηρίωση και καταγραφή δεδομένων

- Ενημέρωση αστυνομίας για την υπάρχουσα κατάσταση
- Ενημέρωση συγγενών των θυμάτων
- Εξασφάλιση επικοινωνιών
- Εξασφάλιση γρήγορης διακίνησης ασθενών εντός του Νοσοκομείου
- Εξασφάλιση προσωπικού ασφαλείας

Καθήκοντα νοσηλευτή συντονιστή

- Ενημερώνει και καλεί τους νοσηλευτές που θα επανδρώσουν τις κινητές ιατρικές ομάδες και θα χειριστούν τους ασθενείς στο ΤΕΠ (Ένας νοσηλευτής θα πρέπει να είναι υπεύθυνος για κάθε κατακεκλιμένο ασθενή, ενώ για την αναζωογόνηση ενός βαρέως πάσχοντος ασθενούς, μπορεί να χρειαστούν ακόμα και πάνω από τέσσερις νοσηλευτές.)

- Τα καθήκοντα των συντονιστών είναι αρμοδιότητα του ΕΚΕΠΥ, των ΥΠΕ και των διοικητών των Νοσοκομείων, δηλαδή ενός κεντρικού σχεδιασμού που πρέπει να περιλαμβάνει:
 1. Αναγκαιότητα σχεδιασμού και οργάνωσης
 2. Σχέδιο έκτακτης ανάγκης
 3. Οργάνωση του νοσοκομείου για την εφαρμογή του σχεδίου διαχείρισης έκτακτης ανάγκης – Ανάλυση παραμέτρων του σχεδιασμού
 4. Ειδικά σχέδια δράσης

Αναγκαιότητα σχεδιασμού και οργάνωσης

- Σχέδιο έκτακτης ανάγκης
 - Περιλαμβάνει τον επιχειρησιακό και τεχνικό σχεδιασμό για την λήψη μέτρων πρόληψης και θεραπείας της κρίσης, αλλά και την δημιουργία επιμέρους και ειδικών σχεδίων δράσης και αντιμετώπισης μαζικών καταστροφών, όπως:
 - Σχέδια οργάνωσης καταυλισμού, μεταφοράς θυμάτων, λειτουργίας των ειδικών τμημάτων (ΜΕΘ, ΤΕΠ, Χειρουργείων).
- Το πρώτο και σημαντικότερο είναι το σχέδιο δράσης Τμήματος Επειγόντων Περιστατικών (ΤΕΠ) το οποίο πρέπει να περιλαμβάνει την δυνατότητα προσωρινής επέκτασης ή αλλαγής χρήσης των γειτονικών χώρων, που θα παρέχουν όμως την δυνατή ασφάλεια στην ιατρική πρακτική, αλλά και την ενίσχυση σε προσωπικό.
- Πρέπει επίσης εκτός των βασικών τμημάτων του να προβλεφθούν:
 - Ελικοδρόμιο σε σχετικά μικρή απόσταση
 - Χώρος αποβίβασης τραυματιών που διακομίζονται με οχήματα
 - Γραφείο καταγραφής

- Οργάνωση του νοσοκομείου για την εφαρμογή του σχεδίου διαχείρισης έκτακτης ανάγκης
 - Δημιουργία κέντρου διαχείρισης Έκτακτης Ανάγκης με στόχο την άμεση και αποτελεσματική αντιμετώπιση της κρίσης αλλά και ως Κέντρο Επιχειρήσεων
 - Την διαχείριση της δημοσιότητας και των ΜΜΕ
 - Την διαδικασία κινητοποίησης του προσωπικού
 - Το σχέδιο εκκένωσης του νοσοκομείου
 - Το σχέδιο που αφορά τον οικονομικό σχεδιασμό αντιμετώπισης έκτακτης ανάγκης και τη διαχείριση των οικονομικών απαιτήσεων

- Λήψη μέτρων που θα επιλύουν τα εξής προβλήματα στο χώρο της υγείας:
 - Μη ύπαρξη θεσμοθέτησης Ιατρικής Καταστροφών
 - Έλλειψη ιατρονοσηλευτικού προσωπικού
 - Μη στελέχωση ΕΚΑΒ
 - Μη ύπαρξη εξειδικευμένων κλινικών στην περιφέρεια
 - Προβλήματα αεροδιακομιδών
 - Ελλείψεις ιατροφαρμακευτικού υλικού
 - Προβλήματα στις υφιστάμενες κτιριακές υποδομές
 - Μη συνεργασία αρμόδιων φορέων

A young child with short brown hair, wearing a white long-sleeved shirt and blue jeans, stands in a field of tall green grass. The child's arms are outstretched to the sides, and they have a slight smile. The background is a bright blue sky with scattered white clouds. The text is overlaid on the child's torso.

*Η αισιοδοξία είναι
μονόδρομος*

Ευχαριστώ

3^ο

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ